

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 17 februari 1914 kl. 4 e. m.

*Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående
upplåtande av en lägenhet från förra profossbostället
Horsaberg nr 1 i Jönköpings län.*

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 19 december 1913 avlåten, till jordbruksutskottets förberedande handläggning avlåten proposition, nr 14, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen medgiva, att ett till förra profossbostället 1 mantal Horsaberg nr 1 i Skede socken av Jönköpings län hörande torp, benämnt Perstorp, må med i statsrådsprotokollet närmare angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar och med iakttagande av de i kungl. brevet till domänstyrelsen samma dag meddelade närmare bestämmelser i fråga om tillämpningen av berörda grunder samt med förbehåll om rätt för torpets innehavare till utfartsväg över egendomens övriga ägor.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid en under innevarande år hållen uppskattningsförrättning för förnyad utarrendering från den 14 mars 1916 av förra profossbostället 1 mantal Horsaberg nr 1 i Skede socken av Jönköpings län, vilken egendom nu lämnar 700 kronor i årligt arrende, hava uppskattningsmännen väckt förslag om försäljning av ett område från egendomen. Med skrivelse den 15 augusti 1913 har domänstyrelsen underställt ärendet

Kungl. Maj:ts prövning samt därvid överlämnat instrumentet över berörda förrättning och övriga ärendet tillhörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren E. Ekberg år 1912 över egendomen upprättad karta med tillhörande beskrivning.

Av handlingarna inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 1.2 mil från Holsby järnvägsstation och 1.9 mil från Vetlanda, innehåller en sammanlagd areal av 194 hektar 3.5 ar, därav 28 hektar 42 ar tomt och åker, 9 hektar 63.7 ar äng, 151 hektar 70.8 ar betes- och skogsmark samt 4 hektar 27 ar impediment.

Å egendomen finnas två torp. Det ena av dessa, benämnt Pers-torp, är försett med kronan tillhöriga boningshus, ladugård och bod samt med ett torparen darsammastädes August Nilsson tillhörigt vedskjul. Det andra torpet, Smedstorp eller Smedhem, har sedan närmare 20 år brukats till huvudgården. Husen å detta torp, vilka tillhöra kronan, äro förfallna och tarva nybyggnad, om torpet skall bibehållas. Dessutom finnas å egendomen två lägenheter. Den ena, benämnd Karlsberg, är bebyggd med hus, tillhöriga egendomens arrendator. Den andra lägenheten, Rosenberg, är försedd med hus, tillhöriga en änka Stina Karin Svensson. Jorden till bägge dessa lägenheter brukas till huvudgården, vars arrendator erhåller 5 kronor i tomtöre för husplanen till lägenheten Rosenberg.

Beträffande frågan om jords upplåtande för egna hems bildande hava uppskattningsmännen ansett sig icke böra göra annat förslag än att torpet Perstorp måtte med det område, som finnes utmärkt å ovan-nämnda karta och som motsvaras av ägofigurerna nr 166 och 184—211 samt delar av ägofigurerna nr 167, 172—176 och 212—215 med en sammanlagd areal av 14 hektar 76 ar, därav 11.1 ar tomt, 4 hektar 41.5 ar åker, 83.7 ar äng, 9 hektar 17.3 ar skogsmark och 22.4 ar impediment, från egendomen avsöndras och försäljas. Denna lägenhet skulle bliva så stor, att den bildade en jordbrukslägenhet, men ej större än att den kunde brukas utan anlåtande av lejd arbetskraft. Lägenheten har åsatts ett saluvärde av 3,100 kronor, däri ingår värdet av växande skog med 375 kronor, och ett arrendevärde av 110 kronor. Uppskattningsmännen hava ansett torpet böra till inköp för åsatta saluvärdet hembjudas torparen August Nilsson, vilken innehaft detsamma i över 30 år och väl brukat detsamma. Vid försäljning av torpet borde förbehåll göras om rätt till nödig utfartsväg över egendomens övriga ägor.

Jorden till torpet Smedstorp har ansetts böra brukas till huvudgården och husen användas för gårdens behov. Vad angår den ovan

omförmälda lägenheten Karlsberg hava uppskattningsmännen dels meddelat, att egendomens arrendator anmält sig ej vilja inköpa densamma, dels ock dessutom uttalat att, då byggnaderna därstädes vore förfallna och i händelse av lägenhetens försäljning gränserna för såväl huvudgården som lägenheten skulle bliva oregelbundna, lägenheten syntes ej böra avsondras. Husplanen till lägenheten Rosenberg borde fortfarande få mot tomtöre disponeras av den änka, som nu bebodde husen därstädes. Uppskattningsmännen hava slutligen upplyst, att inom behörigen kungjord tid icke någon framställning inkommit om förvärvande av område från egendomen.

Varken Kungl. Maj:ts befallningshavande i Jönköpings län eller överjägmästaren i Smålands distrikt har haft något att erinra mot uppskattningsmännens ifrågavarande förslag.

Jämväl domänstyrelsen har uttalat sin anslutning till samma förslag.»

Utskottet hemställer,

att förevarande proposition må vinna riksdagens bifall.

Stockholm den 17 februari 1914.

På jordbruksutskottets vägnar:

D. PERSSON i Tällberg.

Vid slutbehandling inom utskottet av de i utlåtandena nr 8—11 omförmälda ärenden hava närvarit: herrar Persson, Tamm, Odelberg, frih. De Geer, Fahlén, Ericsson, Nilsson i Kabbarp, greve Hamilton, Linders, Andersson, Hellström, greve Wachtmeister, Ingeström, Barthelson, Lundström och Ekerot.
